

LITURGISCHE ORIËNTATIE (3)

DE PRESBYTERIALE HANDDRUK

Wanneer het Intochtslied gezongen is zie je als kerkganger de predikant in de kerkenraadsbank opstaan. Naast hem komt ook de dienstdoende ouderling overeind. Samen lopen ze naar de preekstoel en de dominee staat gereed de kansel te bestijgen. Dan geeft de ouderling hem een handdruk.

Een overdreven gebaar van beleefdheid? Nee, een wezenlijk liturgisch moment. De ouderling, ‘presbyter’ in het Grieks, draagt op dat ogenblik de leiding van de dienst aan de voorganger over.

Onze kerk wordt niet van bovenaf bestuurd, door een bisschop (episcopaal), zoals de Rooms-katholieke Kerk. Daar stuurt een bisschop een geestelijke naar een parochie. De Protestantse Kerk wordt bestuurd van onderop (presbyteriaal), door de gemeente die de kerkenraad en dus ook die ouderling kiest.

Zeker, de predikant staat op de kansel in dienst van Christus, het Hoofd van de Kerk. Zijn Woord verkondigt hij. Daartoe weet de dienaar zich geroepen. Maar hij staat daar tegelijk namens de gemeente, die hem geroepen heeft. De ouderling vertrouwt hem namens de kerkenraad en dus in naam van de hele gemeente de bediening van Woord en sacrament toe. Dat wordt in die handdruk benadrukt.

De dienst is dus een verantwoordelijkheid van de gemeente en zij draagt die op dat moment over op de predikant. Daarom is deze handdruk ook een liturgisch moment, onmisbaar.

Zegt die ouderling iets tegen de voorganger bij die handdruk? Dat hoeft niet en menige ouderling volstaat met dit gebaar. Op zichzelf veelzeggend genoeg. Maar heel vaak wordt er toch wel iets gezegd. Bijvoorbeeld ‘sterkte’, ‘de Heer zij met u’ of: ‘Gods zegen’.

De bedoeling is duidelijk: zo’n goede wens gaat mee de preekstoel op, als een steun in de rug vanwege de gemeente, die mede verantwoordelijk is voor de dienst van het Woord.